

اسباب ورود حدیث

محمد حسن ربانی

www.ketab.ir

بیت کتاب
۱۴۰۰

ربانی، محمدحسن، ۱۳۴۳ -

اسباب ورود حدیث / محمدحسن ربانی - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات

اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۴۰۰.

۳۲۸ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب: ۲۶۷۷) (حدیث و رجال)

ISBN 978-964-09-2101-2

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب‌نامه: ص. [۳۱۷] - ۳۲۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. غریب الحدیث. ۲. حدیث - علم الدرايه. ۳. فقه - قواعد. الف. دفتر تبلیغات اسلامی

حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان کتاب. ب. عنوان.

۲۹۷ / ۲۶

BP ۱۰۹

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۷۶۳۷۵۶۱

۱۴۰۰

www.ketab.ir

■ موضوع: حدیث و رجال

■ گروه مخاطب: تخصصی (طلاب و دانشجویان)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۶۷۷

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۷۷۲

بوستان کتاب

بوستان کتب

اسباب ورود حدیث

- نویسنده: محمد حسن ربانی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: اول / ۴۰۰ • شمارگان: ۴۰۰ • بها: ۸۶۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

printed in the Islamic Republic of Iran

- ♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفایه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۷-۳۷۷۴۲۱۵۵ نامبر: ۳۷۷۴۲۱۵۴ تلفن پخش: ۳۷۷۴۲۴۲۶
 - ♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)
 - ♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸
 - ♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع یاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲
 - ♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰
 - ♦ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نبش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹
- اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۲۱۵۵۰۰۰۱ و یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • سرپرستار: حمیدرضا منصفی سروندانی • ویراستار: مهدی خلیلیان
- اصلاحات حروف نگاری: منا جمیل پور، طاهره احسنی و حلیمه قربانی • صفحه‌آرایی: سکیته ملازاده و حسین محمدی
- نمونه‌خوانی: علی میری و جواد عروجی • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌منش
- مدیر گروه هنری: مسعود نجابتی • طراح جلد: امیرعباس رجبی • اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری
- اداره چاپخانه: مجید مهدوی، ناصر منتظری و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی

رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۹	 مقدمه
۱۳	 ■ بخش اول: قواعد فقه الحدیث
۱۳	 قاعده اول: سبب ورود حدیث
۱۸	 مثال اول: حدیث قاعده لاضرر
۱۹	 گونه اول از جریان قاعده لاضرر
۲۱	 گونه دوم از جریان قاعده لاضرر
۲۳	 گونه سوم از جریان قاعده لاضرر
۲۸	 مفاد لاضرر ولاضرار
۳۲	 سخنی از شهید سید محمد باقر صدر
۳۳	 مثال دوم
۴۰	 مثال سوم
۴۵	 مثال چهارم: جریان استصحاب
۵۰	 مثال پنجم: جریان بیان تیمم

اسباب ورود حدیث

۵۲	نکته‌ها
۵۴	اسباب ورود جعلی
۵۸	چند نکته در ذیل حدیث
۶۹	تقطع
۷۶	قاعده دوم: نقش سؤال در بیان و توضیح جواب امام علیه السلام
۷۹	قاعده سوم: قانون خانواده روایت
۸۵	قاعده چهارم: تقدّم قول معصوم علیه السلام بر قول لغوی و نحوی
۹۰	قاعده پنجم: توجه به تاریخ صدور حدیث
۹۴	قاعده ششم: نقل به معنا و اثر آن در فقه
۹۶	جواز و عدم جواز تمسک به حدیث در قواعد نحوی
۱۰۱	قاعده هفتم: نقش تاریخ و شناخت اعلام و شخصیت‌های اندرون حدیث
۱۰۴	قاعده هشتم: توجه به سبب ورود در مصادر اهل سنت
۱۰۷	قاعده نهم: قضایای شخصیّه
۱۱۳	بحث سندی روایت
۱۲۳	قاعده دهم: صدور روایت با ملاحظه راوی و مخاطب
۱۳۴	قاعده یازدهم: قاعده اقبال و اعراض ققها از روایت
۱۵۱	قاعده دوازدهم: قاعده‌ای از محمد بن ابی عمیر (دلیل نقل نکردن از راویان اهل سنت)
۱۵۴	نمونه‌هایی برای قاعده محمد بن ابی عمیر
۱۶۳	بررسی روایت
۱۶۴	بررسی نظریه تعلیل آیه‌الله بروجردی
۱۶۹	قاعده سیزدهم: تلفیق روایات
۱۷۳	قاعده چهاردهم: تحریف معنوی و لفظی
۱۸۱	تقطع سبب ورود و تحریف معنوی

۱۹۳	■ بخش دوم: دانش غریب الحدیث
۲۸۵	خاتمه: بحث‌های اسنادی
۲۸۵	۱. صحیح بخاری: شهرت به صحت در قرن‌های اخیر
۲۸۹	۲. ثلاثیات بخاری و کلینی (عالی‌السند)
۲۹۰	مثال‌هایی از ثلاثیات کلینی
۲۹۱	ثنائیات کلینی
۲۹۴	عالی‌السند نزد اهل سنت
۲۹۶	۳. تخریج اسناد معلقه کافی به وسیله شیخ‌محمد عاملی «بازسازی اسناد»
۲۹۶	الف) تخریج اهل سنت
۲۹۹	ب) تخریج شیعه
۳۰۱	سندشناسی
۳۰۲	توضیح خیلی مهم
۳۰۳	باب فرض الصلاة
۳۰۴	۴. حدیث منقول
۳۰۷	۵. مراسیل محمدبن ابی عمیر
۳۰۸	أقوال العلماء پیرامون مرسل محمدبن ابی عمیر در باب کَر
۳۰۹	أقوال العلماء پیرامون مرسل با واسطه از ابن ابی عمیر
۳۱۰	أقوال العلماء پیرامون مرسل باللفظ عدّه و رهط
۳۱۳	أقوال العلماء پیرامون مرسل باللفظ عن غیر واحد
۳۱۳	۶. توجه اهل سنت به امام باقر علیه السلام
۳۱۷	کتاب‌نامه

مقدمه

شکی نیست که مهم‌ترین علمی که به خدمت حدیث درآمده فقه‌الحديث بوده است. این دانش به بررسی و کنجکاوی محتوای حدیث می‌پردازد که هدف عمده حدیث هم همین است؛ یعنی مفاد خود را به مخاطب اعلام کند. امام صادق علیه السلام فرمود:

أَنْتُمْ أَفْقَهُ النَّاسِ إِذَا عَرَفْتُمْ مَعَانِيَ كَلَامِنَا؛

شما داناترین مردم هستید، وقتی که معنا و مقصود کلام ما را بفهمید.

اگرچه دانش‌های گوناگونی همچون رجال و درایه نیز به خدمت حدیث درآمدند، ولی علم فقه به واکاوی اندرون حدیث پرداخت و شاکله آن را برای مخاطب بیان کرد. در کنار این دانش، غریب‌الحديث هم خود را به خوبی نشان داد، مخصوصاً در بیان ابهام از مفردات حدیث، این دانش بسیار گره‌گشا بود و خود را به کمک فقه‌الحديث رساند، رتبه غریب‌الحديث در فهم احادیث متقدم بر فقه‌الحديث است و نقش مهمی در فهم مفردات احادیث دارد، ولی پس از فهم و درک مفردات احادیث است که خواننده مفاد حدیث را بیان می‌کند.

در این خصوص دانشمندان کتاب‌های گوناگونی تألیف کرده‌اند.